

УДК: 261.7:32

Попович Я.М.¹, Пивовар Д.О.²

¹ канд. філос. наук, доц. НУ Запорізька політехніка»

² студ. гр. Ю-216 НУ Запорізька політехніка»

РЕЛІГІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СУЧАСНОЇ ПОЛІТИКИ

Говорити про взаємовідносини політики та релігії - це значить, по суті, обговорювати особливу, до того ж важливу область різноманітних відносин особистості й суспільства. З одного боку, тут незмінно постають суто інтимні для кожної людини питання, що стосуються його особистих переконань, поглядів, совісті. З іншого ж боку - неминуче розкриваються якісні характеристики даного суспільства, державного ладу, його здатність забезпечити демократичні права своїх громадян, виключити всяке - правове і практичне - насильство над їхніми переконаннями, ущемлення інтересів особистості, народних мас, будь-яке використання особистих переконань і поглядів на шкоду їх носіям, на шкоду соціальному прогресу, мова йде про найважливіший показник демократичності й гуманності суспільства.

Сама присутність релігії в суспільному житті людини в цілому і в політиці зокрема вказує на наявність в людській свідомості феномена віри, тобто здатності людської свідомості приймати інформацію без доказів, логічного та несуперечливого обґрунтування. Саме на цій здатності базуються всі релігії, тісно пов'язуючи поняття віри з поняттям довіри. А ось довіра й використовується громадськими (у тому числі й політичними) організаціями, в користь їхнім діям та розповсюдження інформації. У свою

чергу релігія, яка представлена церквою в структурі суспільства, як і всі інші структурні утворення, підпорядковується політичній владі в особі держави.

Слід звернути увагу на те, що відносини «церква / держава» і «релігія / політика» не тотожні, хоча і дуже тісно пов'язані. Зв'язок цей виражається зокрема в тому, що при зближенні церкви та держави самостійна політична активність церкви слабшає, і замінюється спільною активністю разом з державою, а при відділенні церкви від держави навпаки зростає. Ми повинні взяти до уваги, що зв'язок релігії з церквою і політики з державою представляється як зв'язок спільного з приватним і має всі властивості притаманні цим категоріям.

Зміцнення релігійності підсилює суспільну мораль, моральність і, відповідно, правопорядок. Але при цьому не варто забувати, що деякі світоглядні, моральні та правові переконання, засвоєні в дитинстві, зростають разом з людиною й у дорослого стають вже його життєвими принципами, формуючи його внутрішню культуру, частиною якої є і політична культура, що впливає на політичну свідомість. Політично соціалізований індивід може або безпосередньо брати участь у політичних подіях, або просто реагувати на них відповідно до своїх релігійних поглядів, примушуючи навколишніх, таким чином, рахуватися з ними.

Релігія в наші дні виступає в якості своєрідного морально-етичного регулятора, гуманістичної системи виховання, орієнтованої на традиційні цінності. Таким чином, в релігії можна побачити механізм, що дозволяє зберегти як моральні цінності, так і національну самосвідомість та зміцнити солідарність між націями, народами.

Релігія, крім безпосереднього впливу на політику, опосередковано впливає на неї через світоглядні, моральні та правові підвалини суспільства, під впливом яких формується і зовнішня і внутрішня політика держави, визначаються її характер з урахуванням політичних та економічних інтересів. Так, наприклад, християнські цінності лежать в основі низки політичних концепцій країн Заходу, ісламські стереотипи позначаються на діяльності мусульманських держав, а буддизм знайшов вираз в політичному житті народів азійського континенту. Такі риси, як самосвідомість, патріотизм так само формуються під впливом релігійних концепцій в процесі виховної системи та культури.

Найсуттєвішим моментом у відносинах релігії й політики має стати питання про найбільш ефективне, з точки зору суспільства, співіснування; про найбільш розумний метод державного управління населенням, що сповідують різні релігії. Найбільш прийнятною «політикою» співіснування є рівноправний розвиток різних конфесій і держави. Причому релігійний екстремізм нічим не кращий войовничого атеїзму, бо вони обидва засновані на жорсткій безкомпромісності.

Таким чином, міжрелігійні відносини нині переходять в розряд стратегічних глобальних проблем, вирішення яких має стати предметом ретельного і глибокого вивчення і міжнародного врегулювання на рівні з проблемами роззброєння, безпеки, прав людини, екології та інших питань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Самигін С.І., Сердюков Г.Н., Нечипуренко В.Н. Релігія і політика. Вид. «Пегас». 1996. 76 с.
2. Ковальський М. «Релігія в світовій політиці» // Вільна думка 1992 року, №9.